

Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan

Skolnämnden 2017 05 19 Reviderad 2017-06-28

Handlingsplan för ökad personaltäthet, minskade barngrupper och ökat antal utbildade pedagoger i förskolan

Kommunfullmäktige beslutade 2015 03 16 att ta fram en plan för hur personaltätheten ska öka för att nå målet om ca 5,2 barn per vuxen, successivt minska barngruppernas storlek samt verka för ett ökat antal utbildade pedagoger i förskolan.

I föreliggande handlingsplan framgår vilka strategiska åtgärder som Skolnämnden vidtar för att nå Kommunfullmäktiges mål.

1. Ökad personaltäthet

SAMMANSTÄLLNING SCB 2014-2016									
	2014			2015			2016		
	Antal barn	Barn/åa	Andel förskoll	Antal barn	Barn/åa	Andel förskoll	Antal barn	Barn/åa	Andel förskoll
Totalt kommunala	1377	6,1	33%	1424	6,0	35%	1 420	6,1	36%
Totalt enskilda	790	5,7	20%	785	5,4	28%	767	5,6	28%
TOTALT KOMMUNEN	2167	6	29%	2209	5,8	32%	2187	5,9	33%
Skilnad föregående år				42	-0,2	3%	-22	0,1	1%

1:1 Uppföljning av antal barn per årsarbetare

Skolnämnden genomför en uppföljning av riktmärket 5,2 barn/årsarbetare och andel förskollärare två gånger per år. Enheter som har högre andel 6,5 barn/årsarbetare samt enheter med lägre än 5,5/årsarbetare per år, kontaktas av Skolförvaltningen för vidare utredning av orsaker till resultatet och spridning av goda exempel. Slutdatum för måluppfyllnad är december 2019.

1:2 Utbyggnad av förskolor, lokalanpassning

Fler förskolor och uppstart av nya verksamheter ger ökade möjligheter till färre barn per årsarbetare. Skolnämnden reviderar årligen Övergripande plan för utbyggnad av förskolor och skolor i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen. Planens syfte är att utifrån befolknings - och bostadsbyggnadsprognoser säkerställa tillgång till bland annat förskolor i kommunen. I planen ingår även vissa underlag för gestaltning och utformning av lokaler.

Kommunstyrelsen har i budget 2017 fått i uppdrag att se över förskolornas lokaler med syfte att minska barngruppernas storlek. Skolnämnden följer uppdraget och reviderar vid behov handlingsplanen utifrån vad som där framkommer.

1:3 Uppdrag till Produktionsstyrelsen

I maj 2017 anmodas Produktionsstyrelsen av Kommunstyrelsen att analysera och utveckla läget för styrtalet antal barn per årsarbetare och åtgärdsplaner så att resultatet förbättras ytterligare i förhållande till jämförbara kommuner och enskilda förskolor i kommunen. Detta skall göras i samråd med budget- och kvalitetsenheten och redovisas i oktober 2017.

Skolnämnden inväntar Produktionsstyrelsens redovisning av Kommunstyrelsen uppdrag och kompletterar vid behov handlingsplanen efter vad som där framkommer.

2. Minskad storlek på barngrupper i förskolan

Skolnämndens bedömning är att verksamheten bör sträva efter att barnen får ett begränsat antal relationer att förhålla sig till på förskolan, avseende både antal kamrater och pedagoger. Hur detta kan genomföras behöver dock bestämmas i ett verksamhetsnära perspektiv, av förskolans ledning. Exempel från t ex Söralids förskola (2017) har visat att organisatoriska förändringar i arbetssätt och lokalernas utformning kan vara ett sätt att minska antalet barn i gruppen under en stor del av verksamhetstiden.

Enligt Skolverkets statistik har man i Österåkers kommun minskat barngruppernas genomsnittliga storlek från 17,6 barn (2012) till 15,9 (2016). Detta innebär att Österåkers kommun ligger relativt bra till jämfört med närliggande kommuner.

Huvudmän	Barngrupp, antal barn per avdelning				
	2012	2013	2014	2015	2016
Danderyd	14,8	14,6	15,7	16,9	14,8
Järfälla	17,8	17,3	17,9	17,7	17,8
Lidingö	15,4	16,2	18,0	17,0	17,1
Nacka	16,5	16,1	16,2	16,9	16,5
Sollentuna	16,8	17,7	18,3	16,9	17,4
Solna	18,4	15,6	18,1	17,7	15,9
Stockholm	15,2	14,8	14,9	14,7	15,1
Sundbyberg	17,0	16,9	17,9	17,0	17,4
Täby	17,3	16,9	17,5	17,3	16,9
Upplands Väsby	19,1	21	18,8	20,2	19,3
Vallentuna	16,4	16,2	16,1	16,1	16,2
Österåker	17,6	17,2	16,8	16,7	15,9

Källa: Jämförelsetal, Skolverket

Forskning visar att det är komplext att definiera vad en liten respektive stor barngrupp är. Flera samverkande faktorer avgör bedömningen och upplevelsen av antalet barn i gruppen, t ex :

- Förskolans lokaler
- Personaltäthet
- Barngruppens sammansättning av åldrar, kön, social och etnisk tillhörighet
- Barn med annat modersmål än svenska
- Barn med behov av särskilt stöd i sin utveckling
- Arbetslagets utbildning och kompetens
- Innehåll och aktiviteter

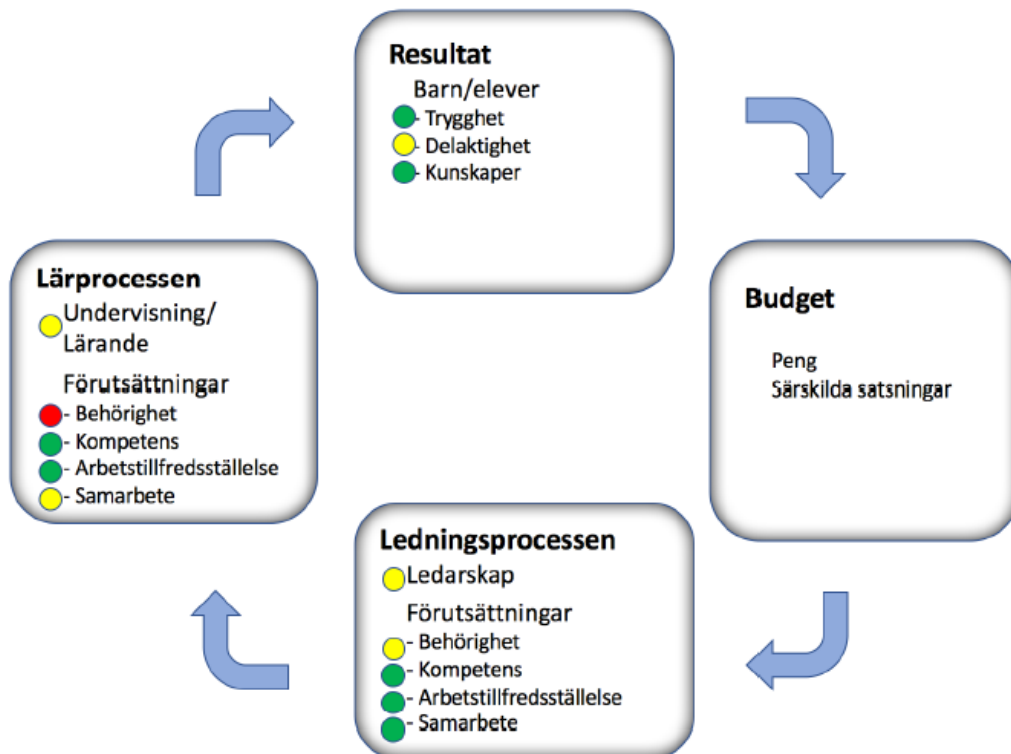
Faktorerna och hur de samspelar med varandra påverkar förskolans kvalitet och hur många barn det kan vara i gruppen för att det ska fungera.¹

3. Uppföljning

I Skolnämndens övergripande ansvar ingår att följa upp och utvärdera resultat och kvalitet i verksamheterna och föreslå resursfördelning som stödjer förbättring och utveckling. Syftet med uppföljningen är att få en samtidig helhetsbild på enhetsnivå och på ackumulerad nivå för att kunna se inom vilka områden kommunen bör göra satsningar, samt för att kunna mäta effekterna av dessa. Genom forskning och beprövad erfarenhet framgår att ledningsprocess och lärprocess är centrala för att förskolan ska lyckas med sitt uppdrag. Därför har dessa två processer varit viktiga att synliggöra i Skolnämndens nya uppföljningsmodell ”*Med målen i sikte*”, som avgörande led mellan resurser och resultat. Uppföljningen utgår från förskolans uppdrag i Läroplan för förskolan (Lpfö98/16) med fokus på kvalitetsfaktorer som trygghet, delaktighet och lärande.

Se schematisk bild över uppföljningsmodellen nedan.

¹ *Barngruppernas storlek i förskola. En kartläggning av aktuell pedagogisk, utvecklingspsykologisk och socialpsykologisk forskning. Skolverkets rapport 433, 2016.*

4. Ökat antal utbildade pedagoger

4:1 Bonussystem

Genom ett bonussystem som infördes i budget 2017 stimuleras verksamheterna att öka andelen behöriga förskollärare och att öka andelen årsarbetare per barn.

- Förskolor som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare under 5,2 ska få 3 tkr/år och barn.
- Förskolor som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare mellan 5,2 och 5,4 ska få 2 tkr/år och barn.
- Förskolor som har förskollärare över 40 % ska få 5 tkr/år och förskollärare.

4:2 Fortbildning

För att öka andelen utbildade pedagoger har Skolnämnden inlett ett samarbete med Uppsala Universitet för att kunna vidareutbilda barnskötare till förskollärare. I september 2017 påbörjar 30 barnskötare utbildningen.

4:3 Pedagogcentrum

Genom Pedagogcentrum erhåller samtliga huvudmän fria kompetenshöjande insatser som fortbildning, handledning och konsultativt stöd till pedagoger och arbetslag.

Samverkan sker bland annat med SPSM (specialpedagogiska skolmyndigheten) för kvalificerade utbildningsinsatser. Pedagogcentrum driver även nätverk för olika personalkategorier för att bidra till ett kollegialt lärande.

Genom nära dialog med verksamheterna och bevakning av aktuell forskning, säkerställs att de insatser som erbjuds ligger i linje med vad som efterfrågas och ger effekt.